

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування
Державного некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Нормативної комісії

Віта ГРИШКО

2025 р.

ПРОГРАМА ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ
з дисципліни
«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРИ»
для здобуття першого бакалаврського рівня вищої освіти

Схвалено цикловою комісією журналістики, діловодства та філології
Протокол № _____ від " 8 " від 27. 03. 2025 р.

Голова комісії _____ **Віта ШЕВЧЕНКО**

Київ – 2025

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Пояснювальна записка.
2. Зміст програми з української літератури.
3. Критерії оцінювання.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з української літератури для вступників створено на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392), з урахуванням Програми з української літератури для 5–9 класів для загальноосвітніх навчальних закладів (2012 зі змінами 2015–2017 рр.) та відповідно до Концепції «Нової української школи» (2016).

Предмет «Українська література» вивчає кращі зразки художньої літератури як мистецтва слова, допомагає формувати, збагачувати внутрішній світ молодого людини, позитивно впливати на її свідомість, морально-етичні цінності, розвивати інтелектуальні, творчі здібності, естетичні смаки, самостійність мислення й громадянський вибір. Усе це сприятиме самореалізації особистості в майбутньому.

Представлена програма спрямована на виховання естетичного чуття вступників, котрі живуть у постінформаційній реальності, якій, на думку сучасних науковців, притаманні стрімкі соціокультурні зміни, «кліпове» сприйняття подій, «агресивна візуальність» навколишнього середовища тощо. В умовах, коли підлітки значну частину свого життя проводять у віртуальному світі, перебувають у реальності, де співіснують елітарне й масове, де р-технології можуть створити подію з того, що не має високої естетичної вартості, важливо навчити їх розрізняти якісні мистецькі об'єкти від того, що є проминальним і кон'юнктурним.

Навчальну програму зорієнтовано на те, щоб прищепити вступникам любов до книжки, привчити їх до читання як соціокультурної практики, що визначає якість життя, а також не забувати своє історичне минуле, оформлене з допомогою художнього слова. Якщо нині ми наголошуємо на важливості ідеї «навчатися впродовж життя», то таке завдання неможливо реалізувати без читання. Саме читання спонукає до постановки екзистенційно важливих запитань і пошук на них відповідей. Саме від сприйнятого в книжках художнього й психологічного досвіду залежить формування свідомості наших старшокласників, які хочуть бути успішними творцями сьогодення, активними громадянами України як країни європейської і «країни культури».

Пропонована програма спирається на Концепцію «Нової української школи» і є перехідним етапом до викладання української літератури на її засадах. Нині важливо навчити підлітків усвідомлено ставитися до читання, формувати власну естетичну траєкторію самоосвіти, розвивати художній смак. Це сприятиме розвитку креативності, творчого мислення, яке дає можливість бути соціально активною особистістю, готовою жити у відкритому

громадянському суспільстві, сформованому на принципах гідності, поваги до іншого, демократизму тощо.

Отже, метою вивчення української літератури є:

- формування гуманістичного світогляду, долучення засобами художньої літератури до загальнолюдських і національних цінностей;
- виховання національно свідомих громадян України;
- естетичний розвиток вступників, підвищення їх загального культурного рівня та розширення культурно-пізнавальних інтересів;
- сприяння всебічному розвитку школярів, їх духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації в сучасному світі.

Ця мета реалізується через такі завдання вивчення української літератури :

1. Зацікавлення вступників художнім твором як явищем мистецтва слова, специфічним «інструментом» пізнання світу й себе в ньому.

2. Підвищення загальної освіченості, ознайомлення із найвизначнішими взірцями української народної творчості та художньої літератури.

3. Формування читацької культури вступників, розвиток у них естетичного смаку, уміння розрізняти явища високохудожньої та «масової» культури.

4. Формування стійкого інтересу до української літератури як вагомого духовного спадку народу, повноцінного оригінального мистецтва, виховання палкого шанувальника української книги.

5. Формування гуманістичного світогляду, духовно багаті особистості, з високими загальнолюдськими морально-етичними орієнтирами.

6. Сприяння національному самоусвідомленню та стійкому відчуттю приналежності до європейської спільноти.

7. Вивчення української літератури в національному та світовому культурологічному контекстах, у міжпредметних зв'язках.

8. Розвиток творчих і комунікативних здібностей вступників, критичного мислення, культури полеміки, уміння аргументовано доводити власну думку.

9. Вироблення вміння компетентно орієнтуватися в інформаційно-комунікативному сучасному просторі, застосовувати здобуті на уроках літератури знання, практичні навички для їх використання в практичному житті.

10. Розвиток навичок самоосвіти, бажання і спроможності вчитися впродовж життя.

Виконання цих завдань, як і досягнення мети літературної освіти, сприятимуть формуванню предметної (літературної) і ключових компетентностей, тісно пов'язаних зі здатністю молоді до читацького й особистісного саморозвитку.

У процесі навчання вступники мають досягнути внутрішню логіку предмета «Українська література», удосконалити навички ретельно добирати навчальний матеріал та розглядати його за принципом життєвої доцільності й функціональності. Варто також ураховувати, що для успішної діяльності нині недостатньо знань і вмінь, необхідні ще віра в себе, у свої сили, здатність ухвалювати рішення, працювати в колективі й зосереджувати свої зусилля на конкретних завданнях, виявляти проблему, самостійно чи спільно її вирішувати, брати на себе відповідальність за результати дій і вчинків.

Відповідно, реалізація подібних завдань передбачає: зміщення акцентів у навчанні з процесу накопичення предметних знань на вироблення вмінь їх застосовувати; становлення вступника як суб'єкта навчальної діяльності й особистісного розвитку; необхідність забезпечення формування не лише предметної (літературної), а й ключових компетентностей. Однаково важливими стають уміння, які допомагають учневі діяти, і знання, необхідні для цих вмінь.

Вивчення української літератури забезпечує реалізацію ключових компетентностей, які сприяють розвитку особистості та її повноцінній самореалізації в сучасному житті, у таких напрямках:

— соціальному (активна участь у суспільному житті; здатність знайти, зберегти й розвинути себе як особистість; розвиток комунікативних якостей; здатність розв'язувати проблеми; формування світоглядних і загальнолюдських ціннісних орієнтирів);

— мотиваційному (розвиток творчих здібностей, здатності до навчання, самостійності мислення);

— функціональному: естетичні, культурологічні, мовні, комунікативні уміння/здібності (уміння оперувати набутими знаннями, сформованими навичками, використовувати їх у практичному житті).

Програма з української літератури поглиблює компетентісну спрямованість навчання, що досягається шляхом:

- 1) розкриття потенціалу предмета для формування ключових компетентностей;
- 2) зменшення обсягу фактологічного матеріалу на користь практичної діяльності, що забезпечує достатню кількість часу для формування предметних і ключових компетентностей;
- 3) формулювання очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності термінами компетентісного підходу: знаннявий компонент – *вступник називає, формулює, записує, наводить приклади* тощо; діяльнісний компонент – *вступник розпізнає, розрізняє, описує, аналізує, порівнює, планує, застосовує* тощо; ціннісна складова –

вступник усвідомлює, критично ставиться, оцінює, обґрунтовує, робить висновки, висловлює судження тощо;

- 4) виокремлення в переліку очікуваних результатів навчання тих, що стосуються оволодіння організаційно-діяльнісними вміннями як основою формування суб'єктності вступника;
- 5) уведення наскрізних змістових ліній.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ **«УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА»**

Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри, віють буйні», «Засвіт встали козаченьки». Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хмізь». Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».

Давня українська література

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги) «Слово про похід Ігорів», Григорій Сковорода. «Про свободу», «Всякому місту — звичай і права...», «Бджола та Шершень»

Література кінця 18 століття I половини 19.

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка» Тарас Шевченко. «Катерина», «Кавказ», «Сон («У всякого своя доля...»», «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт». Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»

ЛІТЕРАТУРА 70-90-х років XIX ст.

Українська література II пол. XIX ст. в контексті розвитку суспільства певного часу. Складні суспільно-політичні умови розвитку. Новий етап національно-визвольного руху, культурно-просвітницька діяльність «Громад». Періодичні видання. Розвиток реалізму, натуралізму, пізній романтизм. Розвиток поезії (Я. Щоголев, І. Манжура, В. Самійленко), прози, драматургії.

Іван Нечуй-Левицький

«Кайдашева сім'я»

Життя миття і його творчість як новий імпульс української літератури («Колосальне всеобіймаюче око України» (І. Франко). Її загальна характеристика. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Реалізм твору, сучасна (вічна) актуальність проблеми батьків і дітей. Колоритні людські характери в повісті. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного.

ТЛ: соціально-побутова повість, поглиблення поняття про реалізм. Засоби змалювання комічного.

Панає Мирний (П. Рудченко)

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1 та 4 частини)

Життєвий і творчий шлях. Загальна характеристика творчості. Перший соціально-психологічний роман в українській літературі, свідчення великих можливостей у художньому дослідженні дійсності. Співавторство з І. Біликом. Широта представлення народного життя. Шлях Ничипора Варенченка: від

правдошукацтва до розбійництва. Жіночі образи, ствердження народних поглядів на духовне здоров'я людини.

ТЛ: соціально-психологічний роман.

Українська драматургія і театр 70–90-х рр. XIX ст.

Від аматорських гуртків до професійного «театру корифеїв», що став «школою життя» (І. Франко). Перші театральні трупи М. Кропивницького та М. Старицького (1882–1883), їхні провідні актори. Родина Тобілевичів та український театр. Тісний зв'язок театру з музикою. Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії М. Старицького, М. Кропивницького, Панаса Мирного та ін.

Створення професійного театру «Руська бесіда» в Галичині (1864). Роль І. Франка у становленні національного професійного театру. Популярність «театру корифеїв» в Україні та за її межами. Перша народна артистка України Марія Заньковецька.

Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич)

«Мартин Боруля»

Життєвий і творчий шлях. Багатогранність діяльності.

Жанрова різноманітність творів: трагікомедії («Сто тисяч», «Мартин Боруля»), сатирична комедія («Хазяїн»), соціально-психологічна драма («Безталанна»), історична трагедія («Сава Чалий»). І. Карпенко-Карий і «театр корифеїв».

Драматургічне новаторство письменника. Комедія «Мартин Боруля», її сценічна історія. Дворянство як міф про краще життя. Підміна особистісних етичних цінностей (чесності, порядності, працелюбства) становою приналежністю. Психологічна переконливість розкриття образу Мартина Борулі.

Значення творчості І. Карпенка-Карого.

ТЛ: поглиблення поняття про жанри драматичного твору.

Іван Франко

«Гіми» («Замість пролога»), «Сікстинська мадонна», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являється мені...», «Легенда про вічне життя», «Декадент», «Мойсей», «Сойчинне крило».

Письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності в українській культурі, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Франко-перекладач. Значення творчості для розвитку української літератури, у пробудженні національної самосвідомості. Творчість І. Франка в музиці. Франко і світова література. Лірика збірки «З вершин і низин». Загальне уявлення про композицію збірки. Творчість великих майстрів Відродження; символ вічної жіночності, материнства, краси; суперечки про роль краси і

користі («Сікстинська мадонна»). Франкова концепція поступу людства, вираз незламного оптимізму («Гімн» («Замість пролога»). Поетична збірка «Зів'яле листя»: «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...». Місце любовної теми у творчості І. Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка емоційна гама почуттів ліричного героя, ствердження невимрушності людських почуттів, ідеалу кохання. Філософська і громадянська поезія. Змістовий зв'язок «Легенди про вічне життя» з поезією «Зів'ялого листя». Драматизм людських стосунків, роздуми про вземність кохання. «Декадент» – поетичне кредо І. Франка. Вираження життєствердної позиції ліричного героя-митця.

Поема «Мойсей» – одна з вершин творчості І.Франка. Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті. Пролог до поеми – заповіт українському народові.

Проза І. Франка. Ідеї, проблеми прозової творчості. Художні шукання прозаїка. Франко й український модернізм. Новела «Сойчине крило» – жіноча доля в новітній інтерпретації. Образ героя-адресата – уособлення боротьби між «естетикою» і «живим чоловіком». Гуманізм новели.

Роль І.Франка у розвитку драматургії і театру. («Украдене щастя»). Значення творчості І. Франка, її актуальність.

ТЛ: філософська поезія, терцини, гіми, сонет, поняття про модернізм.

УКРАЇНЬСЬКА МОДЕРНА ЛІТЕРАТУРА 1910-х років

Домінуючі особистісні чинники у світогляді людини на рубежі віків. Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націотворчі процеси. Основні риси українського модернізму (О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник, Леся Українка, М. Вороний, В. Винниченко). Альманах «З-над хмар і з долин», угруповання «Молода муза» – зв'язок із зарубіжною літературою, «нова школа» у прозі, «нова» драма на рубежі століть.

Михайло Коцюбинський

«Intermezzo», «Тині забутих предків»

Життя і творчість, гуманізм світогляду. Жанр новели у творчості М. Коцюбинського. Еволюція художньої свідомості: від просвітницьких орієнтацій і реалізму до модернізму. Значення стильового новаторства М. Коцюбинського для української літератури.

Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна основа. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття

внутрішнього стану людини. Символічні образи, ускладнена метафора. Поетика імпресіонізму.

Повість «Тіні забутих предків». Трагічна доля Івана й Марічки як наслідок суперечності між мрією та дійсністю. Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору. Образи й символи твору. Образи Івана та Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання.

ТЛ: психологічна новела, «поезія в прозі», імпресіонізм.

Ольга Кобилянська

Загальний огляд творчості. Письмениця, яка одною з перших підняла питання емансипації. Феміністичні погляди О.Кобилянської.

Історія написання та створення *«Impromptu phantasie»*, *«Valse melancolique»*. Образи та проблематика творів письменниці.

ТЛ: Поняття символізму в світовій та українській літературах.

Василь Стефаник

«Камінний хрест»

Життя і творчість. Новаторство письменника. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Стефаника. Драматизм конфлікту, емоційна заостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів. Камінний хрест – уособлення долі людини. Ідея нерозривної єдності Івана Дідуха з полем, рідною землею. Останній танець Івана Дідуха перед від'їздом з села як символ трагізму і розпачу прощання з рідним краєм.

ТЛ: експресіонізм.

ОБРАЗНЕ СЛОВО ПОЕТИЧНОГО МОДЕРНІЗМУ

Леся Українка (Лариса Косач)

«Contra spem spero!», «І все-таки до тебе думка лине...», «Хвиля», «Стояла я і слухала весну...», «Уста говорять: "Він навіки згинув!..."», «Лісова пісня»

Життєвий і творчий шлях. Роль родини, культурного оточення і самоосвіти у формуванні світобачення письменниці. Збірка поезій «На крилах пісень», її висока оцінка І. Франком. Основні цикли поезій. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту. Громадянська лірика («І все-таки до тебе думка лине...»). Пейзажна та інтимна лірика («Стояла я і слухала весну...», «Хвиля», «Уста говорять: "Він навіки згинув!..."»).

Драма-фестрія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа сюжету. Символічність образів Мавки і дядька Лева – уособлення духовності і краси. Мати Лукаша й Килина – антиподи головній героїні Мавці. Симбіоз високої

духовності і буденного прагматизму в образі Лукаша. Природа і людина у творі. Неоромантичне утвердження духовно-естетичної сутності людини, її творчих можливостей. Конфлікт між буденним життям і високими пориваннями душі особистості, дійсністю і мрією. Почуття кохання Мавки й Лукаша як розквіт творчих сил людини. Художні особливості драми-фесрії.

ТЛ: неоромантизм, драма-фесрія.

Микола Вороний

«Іванові Франкові», «Блакитна Панна», «Інфанта»

Життя і творчість, багатогранна діяльність. М. Вороний – ідеолог модернізації української літератури. Його творчість – перша декларація ідей і форм символізму.

Зміст і художні особливості поезії М. Вороного. Мотив необхідності для поета бути «цілим чоловіком» («Іванові Франкові»). Єдність краси природи і мистецтва («Блакитна Панна»). Узагальнено-ідеалізований жіночий образ як сюжетний центр вірша. Згадка про революцію як данина естетичній доби соціальних перетворень («Інфанта»).

ТЛ: символізм.

Олександр Олесь (О. Кандиба)

«З журбою радість обнялась...», «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..», «По дорозі в Казку»

Життя і творчість, світоглядні переконання. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості («З журбою радість обнялась...»). Прагнення гармонії людини і природи («Чари ночі»). Музичність, звукова виразність поезій. Майстерність у відтворенні настрою і почуття. Експресивне висловлювання патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!..»)

Символізм драматичного етюду «По дорозі в Казку». Дорога в казку – символ духовних поривань людини до кращого життя. Проблема вождя і маси. Лідер – духовно сильна особистість. Трагічна суперечність між духовністю, мрією і жорстокістю.

ТЛ: драматичний етюд.

Володимир Винниченко

«Момент»

Життя і творчість, громадська і політична діяльність. Прозові і драматичні твори. Перший український науково-фантастичний роман «Сонячна машина». Популярність Винниченка-драматурга на світовій сцені.

Поєднання в новелі «Момент» реалістичного змалювання дійсності та філософського підтексту (плинність життя, щастя людини, мить – частинка вічності тощо). Образ Пани – утілення ідеї вічної жіночності, краси. Імпресіонізм новели.

Значення літературно-художньої спадщини В.Винниченка.
ТЛ: неореалізм, психологічна драма.

РОЗСТРІЛЯНЕ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА 1920-1930 рр.

Складні суспільно-історичні умови розвитку української літератури ХХ ст., основні стильові напрями (модернізм, соцреалізм, постмодернізм). Українська література ХХ ст. як новий етап в історії національної культури. Актуалізація проблем: митець і влада, свобода творчості. Стильове розмаїття мистецтва 1920-х років. Поняття «розстріляне відродження», домінування соцреалістичної естетики в 1930-ті роки.

ТЛ: «розстріляне відродження».

ПОЕЗІЯ

Провідна роль поезії у 1920-ті роки. Потужне ліричне самовираження, емоційне переживання пореволюційної епохи, її духовних катаклізмів.

Павло Тичина

«Арфами, арфами...», «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Одчинийте двері...», «Пам'яті тридцяти»

Найбільший модерніст 1920-х років. Звернення до «вічних» тем, культура віршування, потужне ліричне «Я» як символ нової людини, життєствердний пафос, поодиання тенденцій символізму, неоромантизму, експресіонізму, імпресіонізму. Феномен «кларнетизму». Наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєвість (зб. «Соняшні кларнети»). Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, ушляхення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти»).

ТЛ: вітаїстичність, експресіонізм (повторення), кларнетизм.

Літературний авангард (Михайль Семенко)

Авангардні тенденції в українській поезії 1920-х років. Поет-футурист, сміливий експериментатор, впроваджувач Урбаністичні мотиви його лірики, їхня змістова новизна, деструкція класичної форми («Бажання», «Місто», «Запрошення»)

ТЛ: авангард, футуризм, деструкція.

«Київські неокласики». Микола Зеров («Київ – традиція»), Максим Рильський («Молюсь і вірю...», «Солодкий світ!..»)

Група «київських неокласиків». Їхнє творче кредо, орієнтація на традицію, класичну форму вірша. Приналежність до групи М. Зерова, М. Рильського. Різногранний творчий шлях митців. Філософічність, афористичність їхньої лірики. Мотиви пошуків душевної рівноваги, краси в житті та в душі, вітаїзм, сповідальність.

ТЛ: філософічність, сонет.

Євген Плужник

«Для вас, історики майбутні...», «Вчись у природи творчого спокою...»,
«Ніч... а чолове – як срібний птах!...», «Річний пісок...»

Один із провідних поетів "розстріляного відродження". "Громадянський інтим", сповідальність, ліричність, філософічність лірики. Урівноваженість душевного стану ліричного героя, мотив туги за минулістю краси, гармонією світу і людини, мить і вічність у чуттєвому вираженні.

ТЛ: поглиблення поняття про ліричного героя.

ПРОЗА

Жанрово-стильове розмаїття. Нові теми, проблеми. Часткова ідеологічна заангажованість, її експериментаторські модерністичні пошуки, опертя на національну і європейську традиції. Зв'язок із поезією.

Микола Хвильовий (М. Фітільов)

«Я (Романтика)»

Життєвий і творчий шлях. Провідна роль у літературному житті 1920-х років. Романтичність світобачення. Участь у ВАПЛІТЕ, у дискусії 1925-1928 рр. «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов'язком.

Юрій Яновський

«Майстер корабля»

Творча біографія митця. Кіно-роман. Документальні характеристики твору Яновського. Ідея нетлінної вартості національних основ буття, спадковості поколінь, духовної пам'яті. Ствердження високих загальнолюдських ідеалів вірності й кохання, відданості громадянському обов'язку. Людина й мистецтво. Розуміння причетності себе до великого й нетлінного.

ТЛ: роман у новелах, кіно-роман.

Валер'ян Підмогильний

«Місто»

Автор інтелектуально-психологічної прози, перекладач. Світовий мотив підкорення людиною міста, самоутвердження, інтерпретовані на національному матеріалі. Зображення «цілісної» людини: в єдності біологічного, духовного, соціального.

ТЛ: екзистенціалізм, маргінальність, іронія.

Остан Вишня (Павло Губенко)

«Моя автобіографія», «Сом»

Трагічна творча доля українського гумориста, велика популярність і значення його усмішок у 1920-ті роки. Оптимізм, любов до природи, людини, м'який гумор як риси індивідуального почерку Остапа Вишні.

ТЛ: усмішка.

МОДЕРНА ДРАМАТУРГІЯ

Розвиток національного театру («Березіль» Леся Курбаса, Харківський театр ім. І.Франка), драматургії 1920–1930 рр. (від ідеологічних агіток до психологічної драми). П'єси В.Винниченка, М.Куліша, І.Дніпровського, І.Кочерги, Я.Мамонтова на перетині традицій «корифеїв», зарубіжної класики і модерної драматургії.

Микола Куліш

«Мина Мазайло»

Життєвий і творчий шлях митця. Зв'язок із театром Л.Курбаса. Національний матеріал і вселюдські, «вічні» мотиви та проблеми у п'єсах.

Сатирична комедія «Мина Мазайло». Особливості сюжету. Розвінчання національного нігілізму, духовної обмеженості на матеріалі українізації (Мина, Мокій, дядько Тарас, тьотя Мотя). Сатиричне викриття бездуховності обивателів, що зрікаються своєї мови, культури, родового коріння. Драматургічна майстерність автора у створенні комічних характерів і ситуацій, у побудові діалогів та ремарок, у мовній характеристиці героїв. Сценічне втілення. Актуальність п'єси у наш час.

ТЛ: сатирична комедія.

ПЕРЛИНИ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Автономність, відкритість зарубіжним традиціям і новітнім процесам, високий розвиток літератури в Західній Україні до 1939 р.

Богдан-Ігор Антонович

«Зелена свангелія», «Різдво»

Коротко про митця. Аполітичність, наскрізна життєствердність, метафоричність і міфологізм поезій. Лемківська конкретика як джерело образних асоціацій. Послання язичницьких мотивів із християнськими; міфологічність образу, екзотика лемківського кршо в контексті вселюдських мотивів.

ТЛ: міфологізм, асоціативність.

Осип Турянський

«Поza межами болю»

Коротко про письменника. Історичний матеріал Першої світової війни як предмет художнього узагальнення. Поема у прозі, що хвилює, єднає людські серця, звільняє і просвітлює душу. Умовність зображення (події поза конкретним часом і простором). Загальнолюдські мотиви і гуманістичні

цінності. Біологічні інстинкти і духовна воля до життя. Ідея перемоги духу над матерією. Гуманістичний, життєствердний пафос поеми у прозі, його всеподська значимість і всеохопність.

ТЛ: поема у прозі.

ЕМІГРАЦІЙНА ЛІТЕРАТУРА

«Празька школа» української поезії та її представники.

Євген Маланюк

«Під чужим небом», «Стилет чи стилос?..»

Коротко про митця. Художнє осмислення трагічної історії України, ностальгічні мотиви, філософічність поезій. Вірші про призначення поета і поезії. Символічні образи.

Іван Багряний (І.Лозов'ягин)

«Тигролови»

Основні віхи життя й творчості митця. «Тигролови» як український пригодницький роман. Проблема свободи й боротьби за своє визволення. Жанрові особливості.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА 1940–1950 рр.

Участь українських письменників у Другій світовій війні. Активізація патріотичної тематики, героїчного пафосу, посилення філософічності в літературі цього періоду. Засилья соцреалізму в мистецтві повоєнного періоду.

Олександр Довженко

«Щоденник», «Зачарована Десна»

Відомий у світі кінорежисер, засновник поетичного кіно. Романтичне світобачення. Національні та загальнолюдські проблеми. Посидання лірико-романтичного, виражального начала з публіцистикою, доля народу крізь призму авторського бачення і оцінки («Україна в огні»).

Історія написання «Зачарованої Десни», автобіографічна основа, сповідальність оповіді. Посидання минулого і сучасного. Два ліричні герої: малий Сашко і зріла людина. Морально-етичні проблеми, порушені в кіноповісті.

ТЛ: кіноповість, публіцистичність.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА другої половини ХХ – початку ХХІ ст. ПОЕТИ-ШІСТДЕСЯТНИКИ

Українська література у другій половині ХХ ст. Нова хвиля відродження української літератури на початку 1960-х років. «Шістдесятництво» як явище культурологічне і соціальне. Його зв'язок із дисидентським рухом. Ідейно-стильове розмаїття, тематична і формотворча новизна.

Василь Симоненко

«Задивляюсь у твої зіниці...», «Я...»

Творча біографія митця («витязь молодшої української поезії»). Традиційність його лірики. Образ України, громадянський вибір поета. Мотив самоствердження людини у складному сучасному світі, її самодостатність і самоцінність («Я...»).

ТЛ: віршові розміри (повторення).

Дмитро Павличко

«Два кольори»

Основні відомості про поета, перекладача.

Громадянські мотиви лірики. Образно-притчевий зріз часу, історії народу, проблеми нації, окремої людини. Пісня «Два кольори», яка стала народною.

Іван Драч

«Балада про соняшник»

Невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії. Переосмислення жанру балади. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Символічність образу соняшника, сонця.

ТЛ: балада (повторення)

Микола Вінграновський

«Сеньйорито акаціє, добрий вечір...»

Коротко про поета, прозаїка, кіномитця. Учень О. Довженка. Вселюдські, національні мотиви крізь призму «інтимного самозосередження». Вируюча пристрасть, несподівана асоціативність, буйна фантазія, образна деталь поезії. Інтимна лірика митця. Збірка інтимної лірики «Цю жінку я люблю».

Ліна Костенко

«Страшні слова, коли вони мовчать...», «Українське альфреско», «Хай буде легко. Дотиком пера...», «Я вранці голос горлиці люблю...», «Недумано, негадано...», «Маруся Чурай»

Творчий шлях. Особливості індивідуального стилю (філософічність, історизм мислення, традиційність, інтелектуалізм, публіцистичність). «Страшні слова, коли вони мовчать» – ліричний роздум про значення слова в житті людини, суть мистецтва. «Вічні» українські фольклорні типи, новітнє переосмислення традиційної ситуації («Українське альфреско»). Інтимна лірика як спонука до роздумів про суть кохання. Її сповідальність. Пейзажна і філософська лірика.

Історико-фольклорна основа історичного роману у віршах «Маруся Чурай». Духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання. Центральні проблеми: митець і суспільство, індивідуальна свобода людини.

ТЛ: роман у віршах.

Василь Стус

«Господи, гніву пречистого...», «О земле втрачена, явися...», «Як добре те, що смерті не боюсь я...»

Поет як символ незламного духу, збереження людської гідності. Загальний огляд творчості. Узагальнені образи крізь призму індивідуальної долі. Основні тематично-проблемні лінії: душа людини «перед вічністю високого неба» (відчуження від світу, проблема вибору, стан трагічної самотності і активної дії, формування себе); атмосфера розтлінного духу тоталітарної системи; Україна-мрія і Україна знищена, скорена. Поезія Стуса – зразок «стоїчної» поезії у світовій ліриці.

ТЛ: метафора (поглиблено).

ПРОЗА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЗИ. ЇЇ НОВАТОРСЬКІ ОСОБЛИВОСТІ.

Олесь Гончар

«За мить щастя», «Залізний острів» (із роману «Тронка»)

Загальна характеристика доробку О. Гончара -романтика. Творчий злет у 1960-ті роки. Його громадянська і життєва позиція, роль у духовному відродженні нації.

Краса і сила кохання як матеріал художнього осмислення. Узагальнений образ миті життя, філософія миті щастя людини («За мить щастя»). Новелазасторога «Залізний острів» (з роману «Тронка»). Символіка танку юних Віталіка і Тоні на розпеченій палубі затонулого крейсера (гуманістичні цінності під загрозою цивілізаційних процесів).

Григор Тютюнник

«Три зозулі з поклоном»

Коротко про письменника. «Вічна» тема «слобовного трикутника» в новітній інтерпретації. Образ любові як втілення високої християнської цінності, яка вивинщує людину над прагматичною буденністю, очищає її душу. Зміщення часових площин як художній засіб. Роль художньої деталі в розкритті характеру, ідеї.

ТЛ: художня деталь (поглиблено).

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Історико-культурна картина літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. (на шляху до нового відродження). Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад» та ін.). Творчість Г. Пагутяк, Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римарука, В. Слапчука та ін. Утворення АУП (Асоціації українських письменників). Література елітна і масова. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 1990-х років, його риси. Сучасні часописи та альманахи.

ТЛ: постмодернізм.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів. Упровадження компетентнісного підходу передбачає обов'язкове прогнозування результативної складової змісту, що вимагає адекватних перевірки якості набутих знань здобувачами освіти.

Таким чином абітурієнти, які приходять до ЗФПО, знайомі з процедурою проведення НМГ, а тому на основі цього ми пропонуємо завдання, які будуть оцінюватися відповідно до 100-бальної шкали, поставивши 10 балів за кожне тестове завдання. В сумі за умови успішного складання тесту абітурієнт матиме змогу отримати 100 балів.